

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bülow, Hasse és a kurucok.

Budapest, január 14.

(s.) Bülow, Hasse és a kurucok: hogy kerülnek össze?

Gróf Bülow Bernát, a német birodalom kancellárja, mint porosz miniszterelnök a gnesen-wrescheni esetről nyilatkozott tegnap a porosz országgyűlésen és ezenközben nagyon határozottan, nagyon érdekesen mondta el a véleményét a nemzeti politikáról. A német nemzeti politikáról beszélt, de mi is érthetünk rajta. Amit mondott, az a tiszta, becsületes, okos sovinizmus. Amit mondott, az a céltudatos nemzeti politikának a kvintesszenciája. A porosz miniszterelnök nyíltan hirdeti, hogy a porosz állam minden alattvalójának meg kell tanulnia a német nyelvet és a német kultúra részesévé kell válnia. Az állam ennek a célnak a szolgálatába állítja az iskolát és nem tűr meg a maga területén olyan iskolát, amely más nyelvet és más kultúrát szolgál, mint az állam nyelvét, az államalkotó nemzet kulturáját. A nyelvi és érzelmi egység a végső célja annak a határozott, nyílt és erős nemzeti politikának, amelyet Bülow hirdet s amelyet Németország kiméletlen következetességgel érvényesít a maga nemzeti-ségeivel szemben.

Mekkora távolság választja el ettől a nemzeti politikától a magyar állam nemzeti politikáját! A mi nemzeti-ségi törvényünk a doktrinér szabadelvűség korából való. Abból a korból, amelynek a szabadelvűsége nem vetett számot a gyakorlati szükségletekkel, törvényalkotásának nemcsak uralkodó gondolata, hanem kizárólagos gondolata volt minden jognak a sérthetlensége, úgy, amint az elméletben jelentkezik, elvontan mindentől, tehát a célszerűségtől is. A modern törvényhozónak ellenben az a törekvése, hogy az elméletet

összeegyeztesse az államérdekkel, hogy olyan kompromisszumot hozzon létre, amely minden egyéni jognak lehető megóvását az államszükségletnek feltétlen kielégítésével egyesítse, ismeretlen volt a hatvanas és hetvenes évek magyar doktrinérije előtt. Hiszen azért voltak doktrinérek. Ennek a nemes és emelkedett, teljességgel nem gyakorlati iránynak az uralma alatt született meg a hatvannyolcadik évi törvény a nemzetiségek egyenjogúságáról. Az egyenjogúságról. Ezt a fogalmat is azok a nemes, tiszta emlékü politikuskok konstruálták meg akkor és úgy, amint megkonstruálták, a végtelékbe is vitték. Klasszikus példája ennek a horvátok elé terjesztett híres fehér lap, amelyre a hatvannyolcadik évi harmincadik törvényt írták és ennek az ikertestvére a negyvennegyedik törvénycikk, amely az egyenlő jogok teóriáját végzetes nagylelkűséggel alkalmazta a magyar állam területén élő nemzetiségekre.

Azóta ugyancsak nagyot fordult a világ. A nemzetiségi törvényben és a vele rokon törvényekben megörökített doktrinérséget régóta meghaladta az élet rohanó fejlődése. Azokat a törvényeket nem emberek számára csinálták. Az a korszak a romantikus törvényhozás korszaka volt, amelyet régóta felváltott az eleven élet követelményeinek alkalmazkodó realizmus a törvényhozásban is. De a mi nemzeti politikánk csak nem bír még kibontakozni annak a romantikus kornak a hagyományából. Az egységes magyar állam létrejete sürgetve követeli pedig, hogy elfogalja helyét az államélet egész vonalán az a husból és vérből való, egészséges sovinizmus, amelyet Bülow hirdet a poroszoknak és a lengyeleknek, s amely az egész nagy német birodalomban ellentmondást nem tűrő erővel érvényesül. Amint ott minden másnyelvű kultúrának és minden más nemzeti érzésnek hátrálnia kell a német kultúra és a

német érzés elől, úgy meg kell végre értenünk nekünk is és meg kell értenők a mi nemzetiségeinknek is, hogy Magyarországon nincsen létjoga más kultúrának és más nemzeti érzésnek, mint a magyarnak. Hiába minden doktrinér okoskodás: a magyar nemzeti államnak, a nyelvben és érzésben egységes magyar nemzet által alkotott magyar államnak ki kell épülnie. A nemzet testébe ékelt idegen nyelvű és idegen érületű népcsoportoknak fel kell olvadniuk a magyar nemzeti egységben. Minden idegen nemzetiség, akár tör a magyar állam ellen, akár nem, akár öntudattal, akár öntudatlanul, centrifugális erő képvisel az állam organizmusában. Ezeknek az erőnek pusztulniuk kell onnan. Nyelvben és érzésben magyarrá kell lennie idők múltán a magyar állam minden alattvalójának. Helyes magyar nemzeti politikának csak ez lehet a végcélja. Ezt a végcél meg kell valósítani, ha lehet, kimélettel, ha kell, kiméletlenséggel. A nyelvi és érzelmi egységnek utjába álló elemekkel szemben csak a kiméletlenség jogosult; mert ami ezekkel szemben kiméletlenség, az kiméletlenség az államérdekkel szemben.

Ezt tanulhatjuk mi Bülow férfias és bölcs beszédéből. Megtanulhatná ezt Hasse ur is, a pángermán örület szájas apostola, aki történetesen szintén tegnap mondott beszédet a birodalmi gyűlésen, észbontó handabandával támadva azt az erőszakos magyar politikát, amely, sajnos, nincsen. Az ő handabandáinak nem kell ékecsbő cáfolata a kancellár beszédénél, amely fényes, átható világításba helyezte a porosz államnak azt a jogát, hogy a német nyelv és a német kultúra előtt meghódolásra kényszerítsen mindenkit, aki a németnyelvű állam uralma és védelme alatt él. A magyar államnak nem lehet kevesebb jussa ennél. Ellenben sokkal nagyobb az az érdeke, tehát sokkal nagyobb az a köte-

T Á R C A.

Sapphó éneke.

Én mosolyogva kebelére hajlok,
Ó ajakamra szorítja az ajkát.
S úgy ülünk némán, mámorba merülve
Alkonyat-órán.

Künn a hegyeknek árnya idelátszik.
Csillog az égbolt bíbor-köntösében.
Bús koronája meginnog a szélben
Tar jegenyéknek.

S mély a homály bent — csak a tűz világa
Lobban fel olykor kékes-piros lánggal,
S fényzőnővel reánk borúl lágyan.
Nagy szeretettel.

S mintha beszélne halk, szellemi hangon!
Mintha susogna rejtelmes ígét!
— Hallod-e, üdvöm, mintha a mi lelkünk
Szólna szavában! —

„Tűz lehetek csak! Fáklya a sötétben.
Tündöklő csillag, nagy, lecsapó villám,
Rontva vagy áldva, élteve vagy ölve —
Tűz lehetek csak!

Erdős Renée.

A bosszúló kar.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Guy de Maupassant.*

I.

Mikor Antoine Leuillet feleségül vette özvegy Sourisné, már éppen tizedik éve, hogy szerelmes volt bele. Az elhunyt Souris jó barátja, iskolatársa volt. Leuillet nagyon szerette, csak néha egy kicsit butának találta. Mondta is sokszor: „Na, ez a szegény Souris nem találta fel a puskaport.”

Mikor Souris feleségül vette Mathilde Duval kisasszonyt, Leuillet egy kicsit meglepődött és elszomorodott, mert tetszett neki a lány. Szomszédjukban lakott, s a kisasszony — egy nyugalomba vonult kispénzű szatócsné lánya — csinos, finom és értelmes volt. De Souris hoz ment nőül, mert Souris vagyonos ember hírében állott.

Akkor Leuillet másféle reményeket kezdett táplálni. Údvarolni kezdett a barátja feleségének. Elvégre is csinos ember volt, nem éppen ostoba és elég gazdag. Biztosra vette, hogy sikerei lesznek az asszony körül — de csalódott. Így aztán valósággal beleszeretett, diskrét, félénk és zavart lett, hisz barátja volt a férjnek... Sourisné azt hitte, hogy már nem is gondol rá szerelemmel és őszinte barátnőjévé lett. Ez az állapot kilenc évig tartott.

Történt ekkor, hogy egy reggel hordár kopogtatott be nála. A szegény asszony kétségbeesett levelét hozta. A levelben az volt, hogy Souris hirtelen meghalt.

Ez nagyon megdöbbentette, mert egykoruk

* Az író hagyatékából.

voltak. De majdnem ugyanakkor nagy öröm érzése fogta el, végtelen megkönnyebbülés és mintha testét-lelkét áthatotta volna a megszabadulás gondolata. Sourisné szabad volt!

Nehezen bár, de adta a mélyen sujtott barátot, kivárta a kellő időt, s tizenöt hónap múlva feleségül vette az özvegyet.

Ezt a cselekedetét mindenki természetesnek, sőt lovagiasnak találta. Aki így cselekszik, az jó barát és tisztességes ember.

Végre tehát boldog volt, tökéletesen boldog.

II.

A legszebb egyetértésben éltek. Megértették és megbecsülték egymást első perctől fogva. Nem volt titkuk egymás előtt s még legbensőbb gondolataikat is elmondták egymásnak. Leuillet most nyugodt és hívő szerelemmel szerette a feleségét; úgy szerette, mint gyöngéd és áldozatkész társat, aki egyenlő és bizalmas vele. De boldogult Souris iránt valami különös és meg nem magyarázható nehezeltés élt a lelkében, talán azért, mert ő birta először ezt az asszonyt, az övé volt a fiatalságának a himpora s ő volt az, aki némi-leg depoetizálta. Az elhunyt férj emléke megrontotta az élő férj boldogságát; ez a posztumusz féltékenység marcangolta éjjel-nappal Leuillet szívét.

Utóbb már folyton Sourisról beszélt, ezer titkos és intim részletet akart megtudni róla, a szokásairól, az egyéniségéről. És még a sirja mélyébe is utána furakodott gonosz megjegyzéseivel, amennyiben örömmel konstatálta ferdességeit, ragaszkodott komikus voltához és hangsúlyozta a hibáit.

Egyre-másra hívta a feleségét, még ha a ház tulsó végében volt is:

— Hé, Mathilde!

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 15-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 15-én.
Előszór:

Tárgma királyné.
Történelmi színmű 3 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.
Személyek:
Tárgma Jászi Káma Meszlényi
Vendő Szacsavay Árszil Márkus
Desszál Somló Leaszghó Horváth
Csakán Mihályfi Kyd Horváth
Balangyár Gál Kubán Gyenes
Szirák Beregi I. hirtözö Császár
Baréza Fáy Sz. II. Iványi
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 15-én.
A kikapós patikárius.

Böhözát 4 felvonásban. Irta: Gandillot. Fordította: Heltai Jenő.
Személyek:
Fourageot Sziilági Bertinet Boross
Paulette Tomcsányi Léonide Turcsányi
Ferdinand Ráthonyi Paturin Mátra
Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 15-én.

A képviselő ur.

Eredeti bohózát 3 felvonásban. Irta: Cúthi Soma és Rákosi Viktor.
Személyek:
Bodolai Károly Góth Melinda Hegedűsné
Lili Gazi Beke Antal Vendrei
Eszter Nikó L. Osopaki Rónaszéki
Péntek Szerémy Puppenheim Balassa
Füzessy Tapolczai Horvát Kazalicsky
Bodolai Károly Hegedűs Ágnes Fábian
Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 15-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.
Személyek:
II. Katalin Zilabné Mária Rózsa
Gr. Guraokij Szirmai Olga Nyári
Buranov Iván Szabó Téliquaue Németh
Trojkor Fedor Tollagi Duplossia Küry
Alekszej Nagy Anica Bojár
Sunderland Ujvári Gregor Kiss M.
Dacokov Havasi Tiszt Szerdahelyi
Kezdeté 7 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 15-én.

A hadsereg.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 15-én.

A sevilai borbély.

Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Rossini.
Személyek:
Almaviva Gábor Figaro Mihályi
Bartolo Hegedűs Bertha Valent
Rosina Payer Fiorillo Dalnoki
Basilio Kornai Ortiszt Ney B.
Kezdeté 7 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

[Minden este:

Chung-Ling-Soo

Morcsasani

Tarka Színpad

Tekintetes ur A segédjához

Az angyalvadások

a legkritkább látnivalók.

A látkörben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Ma

a nagy januári műsor
Everhart, Klein család, Miss Hall's
stb.

Vasárnap délután 1/4-4-kor:
rendkívüli Everhart-matiné!

Mutatványa után Everhart mester a karikáit szétosztja a gyermekek közt emléktől!

Előzetes jelentés:

Január hó 21-én

DIRKENS ANNIE

(Hammerstein báróné) első vendégfelépése.

A három első Dirkenestére a jegyek már most váltakoznak a nappali pénztárnál (Király-u. 71.) és az előveteli helyiségökönél.

Kiárusítás!

50%-al olcsóbb mint bárhol

függő lámpákban

Ortner Rezső és Tsa

porcellánfestőipartelep Teréz-körút 32.

A napirenden levő betűresek alkalmából felhívjuk a pénzintézetek, kereskedők és magánosok szives figyelmét

teljesen megtámadhatatlan pánce-

pénzszekrényeinkre,

valamint

„ASBEST“-tel tűzmentesített pénz- és okmányszekrényeinkre.

Árjegyzékkel és legolcsóbb ajánlattal készséggel és díjmentesen szolgálunk

Hesky Testvérek

cs. és kir. szab. pénz- és okmányszekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-utca 4.

Szőlőoltványok

A legkiválóbb és legújabb szőlőoltványokban fajtáinkat, teljes jóállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalomnak, közöseknek három évi kőriszetésre is adatik.

Ország birtok, igen gyorsan fejlődő szőlőnyedvény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nem egy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem bolygatnak át. Minden rendelkezéshoz rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete eljő 200 méterre. — Ár 6 ft.

Ország jövedelmelet biztosító voltánál fogva, ennek telepítésére számos pályázatban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Diócsmeték.

Szíves figyelemmel járjékunk ingyen és bérmentve küldjük minden rendelés. Kiszállítás nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címre ingyen és bérmentve küldeték, mely minden az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát használni ne fordítanak, városok, falvak, puszta, gazdag vagy szegény családok igazán. Így még azoknak is igen érdekesek áll. Kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek mindenkihez nagy hasznosítást tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep: Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

BÁLI UJDONSÁGOK

Báli ujdonságok választására külön helyiség egész nap villamosan van kiválgtva.

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csakis „First Class“ gyártmányok elárulása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag cégünknel szerezhetők be. • Minden egyes árucikknek •

föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tubecslés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

MAGYAR BAZÁR

DIVATLAP.

Szerkesztők: S. Hentaller Elma, nagylányai Lónyai S.-né. Kladja: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.

A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezetés, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagylányi életet, az irodalom, művészet, életkörülmények és a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezve meg a háztartás, kertészkedés és női munkakör egyéb ágairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség, egészesség ápolására. A divatvezető gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabászi mintákkal felölti a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Ábrányiné-Katona Klára, Bende Andor, B. Büttner Lina, Emma, Fagnóné-Gyújtó Izabella, Fáyiné H. Mária, Gyarmathy Zsigmond, Gy. Öry Ilona, Harmath Luiza, ösv. gróf Hesztenelonné, úrvendégszolgálat Horváth Béke, M. Hrabovszky Julia, Köver Ilma, Kullifay Izabella, Lúthváy Viktória, Lux Terka, Palkó-Ucsoványé báró Glauwitz Flóra, báró Redvitzné-Schyttra Ilona, Sárosi Bella, Szilok Ida, Szalay Fruzsina, Szalay Erzsébet, Szalay Erzsébet, Tabody Ida, Tavassz Réza, Tutsokné-Borhegyi Lily, Wettsteiné-Szilva Margit, Vöcsényiné-Jankovits Luiza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a **MAGYAR BAZÁR**. Talányokból és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a **MAGYAR BAZÁR** olvasóit és a fejtejtőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR“ előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Paraszibecsuólet Naila	Tárgma királyné	d. u. Ocskay brigadéros A képviselő ur	Adám és Éva	A postás fiu
Péntek	Lohengrin	Tárgma királyné	A képviselő ur	Adám és Éva	Lotty ezredesei
Szombat	Troubadour	A bor	A dada	Katalin	Lotty ezredesei
d. u. Vasárnap este,	A navarrai leány Sylvia	Agglegények Tárgma királyné	Rontó Pál A dada	Lili Gyimesi vad- virág	New-York szépe Lotty ezredesei

Minden szó egyszeri beiktatása... nonpareille butikból 4 fill. Vastagabb butikból 6 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... Minden szó egyszeri beiktatása... nonpareille butikból 4 fill. Vastagabb butikból 6 fillér.

Hugomat... Nem vagyok... Egy nagyon kedélyes fiatal ember... Kereslet... Nevelő... Kiszolgált katona... Egy 35 éves asszony... Keresek... Könyveket... Megvételre... Porcellán-üzletben... Kereskedelmi... Keresek... Vaját, tojást... Házasít... Társat keresek... Korrupciónak... Okl. tanító... Kereslet... Nevelő... Kiszolgált katona... Egy 35 éves asszony... Keresek... Könyveket... Megvételre... Porcellán-üzletben... Kereskedelmi... Keresek... Vaját, tojást... Házasít... Társat keresek... Korrupciónak... Okl. tanító

Fűzők... Bodega... Hasznos és mulató... Magántanulók... Singer-varrógépek... Kárpitos... 2 antique... Kiválóan előkészített... Kitiűnő szabóné... Kitiűnő szabóné... Hölgyek figyelme... 2 elegáns... Kitiűnő szabóné... Csinos szoba... Egy cimosan... Oly uraknak... Butorozót szoba... Kitiűnő szabóné... Bodega... Hasznos és mulató... Magántanulók... Singer-varrógépek... Kárpitos... 2 antique... Kiválóan előkészített... Kitiűnő szabóné... Kitiűnő szabóné... Hölgyek figyelme... 2 elegáns... Kitiűnő szabóné... Csinos szoba... Egy cimosan... Oly uraknak... Butorozót szoba... Kitiűnő szabóné

Szabóné... Szép búkkafaszén... Privát kutató... Butorok... Zongora... Egy... A ki hegedűt... Kerekárok... Valódi Echo-Phonograph... Hirdetmény... Butor... Magyar Könyvtár... Mikszáth Kálmán... Petőfi Sándor... Szemere-Marózi... Kempis Tamás könyve... KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL... LAMPEL RÓBERT... THURY ZOLTÁN... Hirdetmény... Butor... Magyar Könyvtár... Mikszáth Kálmán... Petőfi Sándor... Szemere-Marózi... Kempis Tamás könyve... KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL... LAMPEL RÓBERT... THURY ZOLTÁN

Szabadalmakat... Bpest, Erzsébet-körút 17... Mindenkin segítve... DÓCZI M... Budapest legmegbízhatóbb... Hirdetmény... Magyar Könyvtár... Mikszáth Kálmán... Petőfi Sándor... Szemere-Marózi... Kempis Tamás könyve... KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL... LAMPEL RÓBERT... THURY ZOLTÁN

Singer... SINGER... varrógépeket... Mindenkin segítve... DÓCZI M... Budapest legmegbízhatóbb... Hirdetmény... Magyar Könyvtár... Mikszáth Kálmán... Petőfi Sándor... Szemere-Marózi... Kempis Tamás könyve... KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL... LAMPEL RÓBERT... THURY ZOLTÁN

En Csillag Anna!... Csillag Anna... Hirdetmény... Magyar Könyvtár... Mikszáth Kálmán... Petőfi Sándor... Szemere-Marózi... Kempis Tamás könyve... KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL... LAMPEL RÓBERT... THURY ZOLTÁN

